

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci

Təsdiq edirəm:
Tədris işləri üzrə direktor müavini:

_____ " _____ " 2020-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Meşə və meşə-park təsərrüfatı.

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə komissiyası: Kimya biologiya və meşəçilik.

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Torpaqşünaslıq və əkinçilik

Kodu: 1PF-B-18

Tədris ili: (2019-2020 tədris ili) Semestr: yaz

Tədris yükü:, Auditoriya saati – 90 saat (60 saat müəhazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6

Auditoriya N: 2

Saat: 13¹⁰-17¹⁵

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Məmmədova Gulnarə

Məsləhət günləri və saati: III gün saat 10⁰⁰

E-mail ünvanı: gulnare memmedova.66@bk.ru.

FBK-nın ünvanı: Lənkəran ş. Ş. Axundov 31

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas.

1. Azərbaycan Respublikası regionlarının aqrar sahədə 2014/2018-ci illərdə inkişafının əsas istiqamətləri.
2. Q.Məmmədov, A.Cəfərov, Z.Mustafayeva. “Əkinçiliyin və bitkiçiliyin əsasları”.(Qısa kurs). Bakı, “Elm”,2008. S.306.
3. С.В.Бадина, А,В.Королова, Р.О.Королова. «Основы агрономии. Л,1988. 448. С.
4. Q.Ş.Məmmədov “Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları”. Bakı, “Elm” nəşr.,2007.
5. M.İ.Cəfərov. Torpaqşünaslıq (I hissə). Bakı, “Maarif”,1982.
6. M.İ.Cəfərov Torpaqşünaslıqdan praktikum. Bakı, “Maarif”, 1984.
7. Cəfərov M.İ. Torpaqşünaslıq. “Elm”,2005. 460 s.
8. Əliyev A.H., Hüseynov A.O. “Torpaq coğrafiyası, torpaqşünaslığın əsasları” ilə. Bakı,1995.
9. Hacıyev C.Ə., Hüseynov M.M., Məmmədova K.Y. “Əkinçiliyin elmi əsasları və sistemləri”. Gəncə,2005.
10. Babayev M.P., Həsənov V.N. Azərbaycan torpaqlarının müasir təsnifatı və nomenklaturasının nəzəri əsasları (metodik təvsiyyə). Bakı,2001, 32 s.
11. Воробьев С.А., Егоров В.Е., Киселев А.Н. и др. Практикум по земледелию, издат. «Колос». «Москва», 1967.

Əlavə.

1. Научные основы современных систем земледелия/ряд: А.Н.Каштанов/. М.: 1988. 255 стр.

2. Axundov F.H.. Meliorasiya edilmiş torpaqlarda müxtəlif kənd təsərrüfatı bitkiləri əkinçilikdə gübrələr sisteminin tətbiqinin aqrokimyəvi əsalarına dair tövsiyələr. Bakı,1995.
3. Axundov F.H. Dəmyə şəraitində dənli bitkilərin yetişdirmə texnologiyası. Bakı,1989.

IV. Fənnin təsviri: Torpaqşünaslıq və əkinçilik bir elm kimi torpaqdan səmərəli istifadə və kənd təsərrüfatı istehsalatının əsas sahəsidir. Torpağın münbitliyi onun əsas keyfiyyət nişanəsidir. Torpaq onu itirdikdə qeyri-məhsuldar bir süxura çevrilir. İnsan torpağı gübrələmək və becərməklə, suvarmaqla, əlaqlarla mübarizə aparmaqla və s. ilə dəyişdirir. Onun münbitliyi də insan zəhmətinin məhsulu kimi dəyişərək, yaxşılaşır, yaxud münbitliyi itirilir.

Torpaqların əkinçilikdə istifadəsi təbii torpaq proseslərində rejim və xassələrində əhəmiyyətli dərəcədə dəyişikliklər əmələ gətirir. Bu xüsusiyyətlər torpaq resurslarına son dərəcə diqqətli yanaşmağı və daim torpaqların münbitliyinin artırılması qayğısına qalması tələb edir.

V. Fənnin məqsədi: Torpaqşünaslıq və müasir əkinçiliyin əsas məqsədi kənd təsərrüfatı bitkiləri istehsalının mütləq və sabit artımını təmin etmək, torpaq münasibətliyinin qorunması və artırılmasının qayğısına qalmasıdır.

Hər iki elm – torpaqşünaslıq və əkinçilik bir-biri ilə digər elmlərlə müqayisədə daha çox sıx əlaqəyə malikdir.

VI. Davamiyyətə verilən tələblər: Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%-nə 1 bal çıxılır.

VII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivinə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə. İmtahanda qazanan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilə bilər. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal – tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal – tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.
- 8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsuralara yol verir.
- 7 bal – tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir.
- 6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal – tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir.
- 1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal – suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

- 51 baldan aşağı “qeyri-kafi”-F
- 51 baldan 60 bala “kafi” -E
- 61 baldan 70 bala “qənaətbəxş”- D
- 71 baldan 80 bala “yaxşı”- C
- 81 baldan 90 bala “çox yaxşı” - B
- 91 baldan 100 bala “əla”- A kimi qiymətləndirilir.

VIII. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

IX. Təqvim mövzu planı: Mühazirə-30 saat, seminar-30 saat. Cəmi-60 saat.

№	Keçirilən <u>mühazirə</u> , <u>seminar</u> , məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	(Müh) Saat	(Sem) Saat	Tarix
1	2	3	3	4
Mühazirə mövzuları				
1	<p>Mövzu 1: Torpaqşünaslıq və əkinçilik elmlərinin predmeti, metodları və başqa elmlərlə əlaqəsi.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elmi torpaqşünaslığın və əkinçiliyin predmeti və başqa elmlərlə əlaqəsi. 2. Torpaq haqqında təlimin yaranması. 3. Azərbaycanda torpaqşünaslıq elminin inkişaf tarixi. Müasir əkinliyin əsas məqsədi. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2,3,4]</p>	2	2	
2	<p>Mövzu 2: Torpaqəmələgəlmə prosesinin mahiyyəti.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Təbii törəmə kimi torpağın ümumi xüsusiyyətləri. Torpaqəmələgəlmənin mərhələləri və ümumi sxemi. 2. Torpaqəmələgəlmənin energetikası, yaranması və təkamülü. 3. Torpaq profilinin morfoloji əlamətləri. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 4,5,6]</p>	2		
3	<p>Mövzu 3: Torpaqəmələgətirən amillər.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Torpaqəmələgətirən süxurlar. Asım prosesini. 2. Əsas torpaqəmələgətirən süxurlar. 3. İqlimin, relyefin və canlı orqanizmlərin torpaqəmələgəlmədə rolu. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 5,6,7]</p>	2	2	
4	<p>Mövzu 4: Torpaq və torpaqəmələgətirən süxurların mineraloji və qranulometrik tərkibi.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İlkin və törəmə minerallar. 2. Qranulometrik elementlər, onların təsnifatı və xassələri. 3. Torpaq və süxurların qranulometrik tərkibinə görə təsnifatı. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 8,9,10]</p>	2		
5	<p>Mövzu 5: Torpağın üzvi hissəsi.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Torpaqda üzvi maddələrin mənbəyi və tərkibi. 2. Humus maddələri sisteminin yaranması və funksional fəaliyyəti. 3. Üzvi maddələrin torpaqəmələgəlmədə, münbitlik və bitki qidalanmasında rolu. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 6,7,8]</p>	2	2	
6	<p>Mövzu 6: Orqanizmlər və onların torpaqəmələgəlmədə və torpaq münbitliyinin formalaşmasında rolu.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yaşıl bitkilərin torpaqəmələgəlmədə rolu. 2. Mikroorqanizmlərin torpaqəmələgəlmədə rolu. 3. Torpaqda yaşayan mikroorqanizmlərin qarşılıqlı münasibəti. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 8,9,10]</p>	2		

7	<p>Mövzu 7: Torpağın strukturu..</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Torpaq strukturunun aqronomik əhəmiyyəti. 2. Strukturun yaranması. 3. Torpağın strukturunun itirilməsi və bərpası. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 5,6,7,8]</p>	2	2	
8	<p>Mövzu 8: Torpağın su xassələri və su rejimi. Torpaq məhlulu və onun xassəsi.</p> <p>Plan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Torpağın rütubət tutumu və su sızdırması. 2. Torpaq rütubətinin növləri. 3. Hiqroskopik, kapilyar, kapilyar-asılı su. Qravitasiya suyu. 4. Torpaq məhlulu və onun xassəsi. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2, 3]</p>	2		
9	<p>Mövzu 9: :Torpağın hava rejimi və onun xassələri.</p> <p>Plan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Torpağın hava xassələri: hava tutumu və hava keçirmə. 2. Torpağın qaz mübadiləsinə təsir edən amillər. 3. Torpaqda oksigenin mənimsənilməsi və karbon qazının ixracı. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2, 3, 4]</p>	2	2	
10	<p>Mövzu 10: : Torpağın istilik xassələri və istilik rejimi.</p> <p>Plan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Torpağın istilik rejimini təyin edən istilik xassələri. 2. Torpağın istilik rejiminə təsir göstərən tədbirlər. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 2, 3]</p>	2		
11	<p>Mövzu 11:Torpağın münbitliyi</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Torpağın maddi sistem kimi təşkilinin struktur səviyyələri. 2.Münbitlik və onun formaları. 3.Münbitlik aqroekoloji modellərinin tərtibi. <p>Mənbə:[Mühazirə materialları 6,7,8,9]</p>	2	2	
12	<p>Mövzu 12: Torpaqların coğrafi yayılmasının əsas qanunauyğunluqları.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Torpaqların cəğrafi yayılmasının əsas qanunauyğunluqları. 2.Torpaqların şaquli zonallığı. 3.Torpaqların rayonlaşması. <p>Mənbə:[Mühazirə materialları 6,7,8,9]</p>	2		
13	<p>Mövzu 13:Alp və subalp çəmənliklərinin və çəmən-bozqırlarının torpaqları.</p> <p>Plan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Dağ-çəmən torpaqlar. Çimli dağ-çəmən torpaqları yarım tipi Qaramtil dağ-çəmən torpaqları <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2, 3]</p>	2		

14	<p>Mövzu 14:Rütubətli və yarımrütubətli subtropiklərin torpaqları.</p> <p>Plan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Sarı dağ-meşə torpaqları. 2.Tropik sarı dağ-meşə torpaqları 3.Qəhvəyi dağ-meşə torpaqları. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2, 3, 4]</p>	2	2	
15	<p>Mövzu 15: Mezofil meşələrin torpaqları.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Qonur dağ –meşə torpaqları 2.Zəif doymuş qonur dağ-meşə torpaqları yarımtipi. 3.Tipik qonur dağ-meşə torpaqları yarımtipi. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 2, 3]</p>	2		
16	<p>Mövzu 16:Qəhvəyi dağ-meşə torpaqları.</p> <p>Plan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Yuyulmuş qəhvəyi dağ-meşə torpaqları yarımtipi. 2.Tipik qəhvəyi dağ-meşə torpaqları yarımtipi. 3.Karbonatlı qəhvəyi dağ-meşə torpaqları yarımtipi. 4.Çəmən qəhvəyi torpaqlar. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 2, 3]</p>		2	
17	<p>Mövzu 17:Bataqlıq torpaqları</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Çürüntülü bataqlıq torpaqları yarımtipi. 2.Çəmən bataqlıq torpaqları. 3.Lilli bataqlıq torpaqları. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2,3]</p>	2		
18	<p>Mövzu 18:Şoran torpaqlar</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Şoran torpaqların qrupları. 2.Tipik şoranlar yarımtipi. 3.Təpəcikli şoranlar yarımtipi. 4.Bataqlıq şoranları yarımtipi. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2, 3]</p>	2	2	
19	<p>Mövzu 19:Arktika və tundra zonasının torpaqları.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Arktika zonasında torpaqəmələgəlmə şəraiti və torpaqlar. 2.Tundra zonasında torpaqəmələgəlmə şəraiti və torpaqlar. 3.Tundra torpaqlarının təsnifatı və xassələri. 4.Tundra torpaqlarının kənd təsərrüfatında istifadəsi <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2,3].</p>	2	2	
20	<p>Mövzu 20:Azərbaycanda torpaqların eroziyası və onunla mübarizə.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Eroziyanın növləri. 2.Su eroziyasının vurduğu ziyan. 3.Eroziyanın inkişafını müəyyən edən şərait. 4.Eroziyaya qarşı mübarizə tədbirləri. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 8,9,10]</p>	2		
21	<p>Mövzu 21: Azərbaycanada torpaqların coğrafi yayılma qanunauyğunluğu və rayonlaşdırılması.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Torpaqların coğrafi yayılmasının əsas qanunauyğunluqları. 2. Torpaqların şaquli zonallığı. 3.Torpaqların rayonlaşması. 	2		

	Mənbə: [Mühazirə materialları, 7,8,9]			
22	<p>Mövzu 22: Azərbaycanın torpaq ehtiyatı və onun əkinçilikdə istifadəsi.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Azərbaycanın mövcud torpaq ehtiyatları. 2. Şoran və şorakət torpaqların yaxşılaşdırılması yolları onların əkinçilikdə istifadəsi. 3. Neftlə çirklənmiş torpaqların yaxşılaşdırılması və onlardan əkinçilikdə istifadə. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 2, 3]</p>	2	2	
23	<p>Mövzu 23: Bitkilərin həyat amilləri və əkinçilik qanunları.</p> <p>Plan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bitkilərin yaşayış amillərinə münasibət 2. Yaşayış amillərinin əvəz olunmazlığı və bərabər əhəmiyyətliyi qanunu 3. Minimum, optimum, maksimum qanunu. 4. Bitkilərin həyat amillərinin birgə təsiri qanunu. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 2, 3]</p>	2	2	
24	<p>Mövzu 24: Bitkilərin qida rejiminin nizamlanması.</p> <p>Plan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bitkilərin torpaqda qidalanma mexanizmi. 2. Bitkilərin qida rejiminin nizamlanması. 3. Bitkilərin qidalanmasında mikroorqanizmlərin rolu. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 2, 3]</p>	2		
25	<p>Mövzu 25: Müasir əkinçilik sistemində əsas həlqələr.</p> <p>Plan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mexanikləşdirmə. 2. Meliorasiya. 3. Kimyalaşdırma. 4. Torpağın becərilmə sistemi. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 2, 3]</p>	2		
26	<p>Mövzu 26: Torpağın becərilməsi və onun nəzəri əsasları.</p> <p>Plan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Torpağı becərəndə gedən texnoloji proseslər <p>a) yumşaltma (xirdalam); b) sıxlaşdırma; v) torpağın çevrilməsi; q) şum qatının qarışdırılması; ç) hamarlama.</p> <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 2, 3]</p>	2	2	
27	<p>Mövzu 27. Torpağın səpinqabağı becərilməsi üsulları və qaydaları.</p> <p>Plan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Torpağın səpinqabağı becərilməsinin qarşısında duran vəzifələr. 2. Səpinqabağı becərmədə istifadə olunan alətlər. 3. Səpinqabağı becərmənin vaxtının, üsulunun və dərinliyinin müəyyən edilməsi <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 2, 3]</p>	2		
28	<p>Mövzu 28: Əkin qatının dərinləşdirilməsi.</p> <p>Plan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Qara və şabalıdı torpaqlarda əkin qatının dərinləşdirilməsi.. 2. Şorlaşmış və şorakət torpaqlarda əkin qatının dərinləşdirilməsi. 3. Növbəli əkin tarlalarında müxtəlif dərinlikdə şumun aparılması. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 2, 3]</p>	2	2	
29	<p>Mövzu 29. Əkinçilikdə becərmə, gübrələmə, irridasiya və meliorasiya işlərinin təşkili.</p> <p>Plan</p>			

	1. Əkinçilikdə becərmə işlərinin təşkili. 2. Əkinçilikdə gübrələmə işlərinin təşkili. 3. Əkinçilikdə irridasiya işlərinin təşkili. 4. Əkinçilikdə meliorasiya işlərinin təşkili. Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 2, 3]	2	2	
30	Mövzu 30. Əkinçilik sistemləri. Plan: 1. Əkinçilik sistemləri haqqında anlayış. 2. Əkinçilik sistemlərinin inkişafı. 3. İbtidai və ekstensiv əkinçilik sistemləri. 4. İntensiv əkinçilik sistemləri. 5. Müasir əkinçilik sistemləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 2, 3]	2		
	Cəmi 90 saat	60	30	

Sərbəst işlər.	
1	Torpaq əmələ gətirən süxurlar.
2	Torpaqşünaslıq və əkinçilik elmlərinin meydana gəlməsi və əsas tarixi inkişaf mərhələləri.
3	Torpağın quruluşu, strukturu və əkin qatının qalınlığının əhəmiyyəti.
4	Torpaq profilinin morfoloji və mikromorfoloji əlamətləri.
5	Dağ süxurları və mineralların aşınma prosesləri.
6	Müxtəlif torpaq tiplərinin əmələgəlməsi amilləri.
7	Torpağın üzvi hissəsi və torpaqda üzvi maddələrin mənbəyi.
8	Torpaq və torpaqəmələgətirən süxurların kimyəvi tərkibi.
9	Üzvi maddələrin torpaqda çevrilməsi prosesləri və humus maddələri sisteminin yaranması.
10	Torpağın fiziki-mexaniki xassələri.
11	Su rejiminin nizamlanmasında aqrotexniki üsullar. (qarsaxlama, torpaqbecərmə üsulları).
12	Orqanizmlər və onların torpaqəmələgəlmədə rolu
13	Torpağın kapilyar və qeyri-kapilyar məsaməliyi və təyinetmə üsulları.
14	Azərbaycanda torpaqların eroziyası.
15	Müxtəlif təbii-iqtisadi bölgələrində əkinçilik sistemlərinin əsas xüsusiyyətləri.
16	Əkinçilik sistemlərinin inkişaf tarixi.
17	Torpaq kolloidləri. Torpağın udma qabiliyyəti və reaksiyası.
18	Mineral, üzvi və üzvi-mineral kolloidlər.
19	Torpağın plastikliyi, şişməsi və torpağın xüsusi müqaviməti.
20	Torpağın fiziki və bioloji yetişkənliyi.
21	Torpaq rütubətinin növləri.
22	Torpağın hava rejimi və onun xassələri.
23	Torpaqda oksigenin mənimsənilməsi və karbon qazının ixracı.
24	Torpağın istilik xassələri və istilik rejimi.
25	Torpağın genezisi və təsnifatı.
26	Torpaqların ekoloji-genetik və morfogenetik təsnifatları.
27	Torpağın əsas və xüsusi becərmə üsulları.
28	Torpağın xüsusi becərmə üsulları: lay-lay və mərtəbəli frezerləmə, yarıq açmaq və s.
29	Torpaqları üzdən becərmə üsulları. Torpağın yetişkənliyi və onun aqronomik əhəmiyyəti.
30	Torpağın becərməsi keyfiyyətinin aqrotexniki qiymətləndirilməsi və qalın mədəni şum qatı yaratma üsulları.

X.Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:Aqraryönümlü ixtisaslarda “Torpaqşünaslıq və əkinçilik” fənninin mühüm rolu vardır.

XI.Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

Kollokvium sualları

Kollokvium 1

- 1.Torpaqşünaslıq və əkinçilik elmlərinin predmeti metodları və başqa elmlərlə əlaqəsi.
- 2.Torpaqəmələgəlmə prosesinin mahiyyəti.
- 3.Torpağın üzvi hissəsi.
- 4.Torpağın su xassələri və su rejimi

- 5.Torpaqşünaslıqda tədqiqat metodları.
- 6.Torpaq əmələ gətirən amillər.
- 7.Mikroorqanizmlərin torpaqəmələgəlmədə rolu.
- 8.Torpaq strukturunun itirilməsi və bərpası.

- 9.Torpağın hava rejimi.
- 10.Torpağın strukturu.
11. Torpaqəmələgətirən süxurların mineraloji və qranulometrik tərkibi.
- 12.Torpağın istilik xassələri

Kollokvium 2.

- 1.Münbitlik və onun formaları.
- 2.Rütubətli və yarımrütubətli subtropiklərin torpaqları.
- 3Alp və subalp çəmənliklərinin torpaqları.
- 4.Azərbaycanda torpaqların eroziyası.

- 5.Mezofil meşələrin torpaqları.
- 6.Şoran torpaqlar.

7. Azərbaycanın torpaq ehtiyatı və onun əkinçilikdə istifadəsi.
8. Eroziyaya qarşı mübarizə tədbirləri.
9. Bataqlıq torpaqları.
10. Arktika və tundra zonasının torpaqları.
11. Bitkilərin həyat amilləri və əkinçilik qanunları.
12. Torpaqların coğrafi yayılmasının əsas qanunauyğunluqları.

İmtahan sualları:

1. Torpaqşünaslıq və əkinçilik elmlərinin predmeti ,metodları və başqa elmlərlə əlaqəsi.
2. Torpaqəmələgəlmə prosesinin mahiyyəti.
3. Torpaqəmələgəlmənin mərhələləri.
4. Torpaq əmələ gətirən süxurlar.
5. Torpaqəmələgətirən amillər.
6. Torpaq və torpaqəmələgətirən süxurların mineraloji və qranulometrik tərkibi.
7. Torpağın üzvi hissəsi.
8. Humus maddələrinin torpağın mineral komponentləri,kimyəvi maddələri və çirkləndiricilərlə qarşılıqlı təsiri.
9. Orqanizmlər və onların torpaqəmələgəlmədə vətorpaq münbitliyinin formalaşmasında rolu.
10. Yaşıl bitkilərin torpaqəmələgəlmədə rolu.
11. Mikroorqanizmlərin torpaqəmələgəlmədə rolu.
12. Heyvanat aləminin torpaqəmələgəlmədə rolu.
13. Torpağın strukturu.
14. Torpağın strukturunun itirilməsi və bərpası.
15. Torpağın su xassələri.
16. Torpaq nəmliyinin kateqoriyaları və onun xassələri.
17. Torpağın hava rejimi..
18. Torpağın qaz mübadiləsinə təsir edən amillər.
19. Torpağın istilik xassələri və istilik rejimi.
20. Torpağın münbitliyi.
21. Torpaq münbitliyinin bioloji göstəriciləri.
22. Torpaqların coğrafi yayılmasının əsas qanunauyğunluqları.
23. Torpaqşünaslıq və əkinçilik elmlərinin meydana gəlməsi əsas tarixi inkişaf mərhələləri.
24. Alp subalp çəmənliklərinin və çəmən bozqırlarının torpaqları.
25. Torpaq strukturunun yaranması.
26. Arktika və tundra zonasının torpaqları.
27. Tundra zonasında torpaqəmələgəlmə şəraiti və torpaqları.
28. Mezofil meşələrin torpaqları.
29. Qonur dağ meşə torpaqları.
30. Zəif doymuş qonur dağ –meşə torpaqları yarım tipi.
31. Əkinçilik sistemləri onların təsnifatı,mahiyyəti.
32. Bataqlıq torpaqları.
33. Şoran torpaqlar.
34. Qumluqlar.
35. Qəhvəyi dağ-meşə torpaqları.
36. Rütubətli və yarı rütubətli subtropiklərin torpaqları.
37. Çəmən qəhvəyi torpaqlar.
38. Karbonatlı qəhvəyi dağ-meşə torpaqları yarım tipi.

39. Azərbaycanca torpaqların eroziyası və onunla mübarizə.
40. Çəmən – bataqlıq torpaqları.
41. Azərbaycanın torpaq ehtiyatı və onun əkinçilikdə istifadəsi.
42. Eroziyanın inkişafını müəyyən edən şərait.
43. Eroziyaya qarşı mübarizə tədbirləri.
44. Azərbaycan Respublikasının təbii şəraiti və müxtəlif bölgələrində əkinçilik sisteminin xüsusiyyətləri.
45. Bitkilərin həyat amilləri və əkinçilik qanunları.
46. Bitkilərin qida rejiminin nizamlanması.
47. Müasir əkinçilik sistemində əsas həlqələr.
48. Torpağın səpinqabağı becərilməsi üsulları və qaydaları.
49. Əkinçilikdə becərmə, gübrələmə, irridasiya və meliorasiya işlərinin təşkili.
50. Əkin qatının dərinləşdirilməsi.

Sillabus “Meşə və meşə park təsərrüfatı” ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmiş, Kimya biologiya və meşəçilik FBK-da müzakirə edilərək (7 fevral 2020-ci il, protokol N6) bəyənilmişdir.

Fənn müəlimi:

Məmmədova Gülnarə

Fənn Birləşmə komissiyası sədri:

Şahverdiyeva İlahə.